

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Justina Urizar Legorburu

*Garai, Bizkaia
(1917-2016)*

Aurkibidea

Biografia

San Migel auzoko Olan jaion zen, burdin-ola eta errota izandakoan. Bere jaiotetxea Udalez Berriz da, baina elizaz Garai; bizimodua ere bertan egin dute. Aita Berrizko artzaina zuen eta ama Garaikoa bertakoa. Zazpi neba-arreba izan ziren eta gazterik hasi zen lanean, plazara gazta eta ortuariak saltzen zein bederatzi urtegaz neskame Matienan (Abadiño). Gerra garaian, Negurin (Getxo) egon zen sukaldari laguntzaile bezala eta handik bueltatzerakoan ezkondu zen. Senarra ere Garaiko zuen, senitartekoa gainera. Artzain bizimodua, gaztagintza, errotako funtzionamendua, gerrako bizipenak, umetako jolasak... izan zituen berbagai elkarrizketan.

Zintak

GAI-002

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea - Gonzalez, Andere
- **Data:** 2012-10-22
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

GAI-003

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea - Gonzalez, Andere
- **Data:** 2012-10-22
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

GAI-004

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea - Gonzalez, Andere
- **Data:** 2012-10-22
- **Iraupena:** 37 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Gaez etxeko lanak egiten

- **Erref:** GAI-002/003
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:04:16. **Bukatu:** 00:05:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Mutilek orduan ez zuten etxeko lanik egiten. Gaez umerik txikiena senarraren ondoan utzi eta sukaldara itzultzen zen etxeko lanak egitera: jostera, arropak garbitzera...</p>

Transkripzioa

- Ta danak mutilek aurretik.
- Bai.
- Orduen, bihar asko etxien nok ein eban?
- Enee! Bihar asko... Orduen mutilek ez abien etxien ezer... baiñe oin ein eitten dabie, baiñe orduen ba... Ta biherra nun ez? Biherra, dana biherra! Nik sekula biherrien, esaten naben, ni ez naz kantsetan biherrien. Osea ke ezkondu ta gero, e! Ba, ein ein biher. Ta... baiña gorputze [kantsetan jata] ta jun ein biher ohera. Gorputze kantsau ba. Baiña zenbat ba? Kanpuen [biher izeten zan] ta! Gero hainbesteko famelixe ta harek danak biherrak eitteko, ba, gabez ein biher. Ta gixonaz eruten naben txikixena, txikixe baneuken, kumatxuen ipini, [...] tititxe edo emonda ipini ta gero, ba, ohien ondo, gixonaz ipintten naben ta neu atzera ezkatzera. [Ta edo] josten, edo galtzak eitten edo plantxan edo... Erropak... ure etxien egon bazan, erropak garbitzen be gabez. Baiña ez geunken etxien ta. Urrin! Zelako bidiek eta? Zelan? Ura nun? Eneee! Gure biximodue? Bueno! Kurtze santue! Baiña orduen holan eitten zan ta, ba, ez zan besteik pentsetan.

2. Aita artzaia

- **Erref:** GAI-002/004
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:05:43. **Bukatu:** 00:08:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Nebek kanpoan lan egiten zuten, etxean sail handirik ez zuten eta. Aitak ardiak zituen eta egunero Oizko puntaraino joaten zen 60-70 ardirekin. Soroko barazkiak ematen zizkieten ardiei: arbiak, "berdeak"...

3. Durangoko azokara saltzera

- **Erref:** GAI-002/005
- **Iraupena:** 0:03:49. **Hasi:** 00:08:04. **Bukatu:** 00:11:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Landak ardiekin erabiltzearen errenta ordaintzen zuten. Soroko ze barazki ematen zieten kontatzen du. Bildotsak eta gaztaiak saltzen zituzten amak eta biek. Barazki eta frutak ere eramaten zituzten plazara. Durangoko azokan saltzen zuten. Zapatukoa ikusgarria izaten zen. Bere ama elizpera joaten zen bera ume zela.

4. Kurutziagako dendan astoa lagata

- **Erref:** GAI-002/006
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:11:53. **Bukatu:** 00:14:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Bestelako kontuak » Irudiak grabatzen

Laburpena:

Kurutziagan ateratako argazkia hartu dute hizpide. Denda batean gordetzen zieten astoa, eta orturako haren pekotzak eta txixa aprobetxatzen zituzten. Astoak kargarik ez bazuen, gainean joaten zen. Bere koinataren bitartez lortu zuen argazkia. Aterkia erabiltzen zuen eguzkitik babesteko.

5. Plazarako bidea eta postua

- **Erref:** GAI-002/007
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:14:27. **Bukatu:** 00:17:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Asto-otzaretan denetarik eramaten zuten. Zaku bat jarri eta gainean jartzen zizkioten barazkiak-eta. Astoa lotzen lagatzen zioten dendan egiten zituzten erosketak. Plazan bertan zerga ordaindu behar izaten zuten. Lurrean zaku bat jarrita osatzen zuten postua.

6. Plazako bezeroak

- **Erref:** GAI-002/008
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:17:03. **Bukatu:** 00:19:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

"Regaterekin" tratua egin behar izaten zuen. Kanpora eramaten zuten eta haiek ezarritako prezioan eman behar izaten zien. Bezero finkoak izaten zituzten eta berehala saltzen zuten. Emakume batzuei, maila altu xamarrekoei, gaztaia edo enkarguren batzuk eramaten zizkien etxeraino.

7. Gaztaia egiteko prozesua

- **Erref:** GAI-002/010
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:20:22. **Bukatu:** 00:22:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Gaztaia egiteko prozesua azaltzen du. Esnea jetzi, iragazi, legarra eman, eskuekin mamia jeitsi eta moztu egiten zen. Gaztaia egiteko ontzia hartu, zuloduna, eta han berriz gaztaia apurtu atzamarrekin eta estutuz ura atera. Buelta eman eta berriz estutu egiten zen. Urik ateratzen ez zuenean, egina zegoen. Ura txerriei ematen zieten.

8. Gaztaiak zela zaindu

- **Erref:** GAI-002/011
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:22:56. **Bukatu:** 00:25:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Gaztaiak zortzi egun izaterako azala egiten zitzaion. Egun bitik behin garbitu behar izaten ziren eta zapi garbiak jarri. Gaztai freskoa erosten zutenik bazen. Prezioan ez zuen alde handirik izaten. Orain prentsarekin egiten denez gaztaia, ur guztia ateratzen zaio. Eskuz ordea, ez zaio ur guzti-guztia ateratzen.

9. Gaztaiak zela estutu eta lehortzen ziren

- **Erref:** GAI-002/012
- **Iraupena:** 0:04:18. **Hasi:** 00:25:34. **Bukatu:** 00:29:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Gaztaiak ganbaran edukitzen zituzten. Ekaitza zegoenean, hego-haizea, gaztaiari ura irtetzen zitzaion eta mamia moztu. Gaztaia nola estutzen zuten erakusten du. Gauera arte armairuan gordetzen zuten plater batean. Gaztai handiagoak mami hobea izaten duela dio. Latorrizko moldeak izaten zituzten. Osaba zestagile batek zimitzezkoak egiten zituen eta etxean ezagutu zuen.

10. Gaztaia zela saltzen zen

- **Erref:** GAI-002/013
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:29:52. **Bukatu:** 00:31:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Gaztaia osorik saltzen zen beti. Pisua eramaten zuten plazara eta haren arabera jartzen zioten prezioa. Pisuko neurriak izendatzen ditu: libra, libra-erdi, libra-laurden, ontza...

11. Juan Eusebioren erleak

- **Erref:** GAI-002/014
- **Iraupena:** 0:05:04. **Hasi:** 00:31:39. **Bukatu:** 00:36:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Anekdotak bat kontatzen du: Juan Eusebio alkateak ogiak pisatuarazten zizkion okinari, kiloko ogiak ote ziren egiaztatzeko. Juan Eusebio erlezaina zen eta bere erleek ezagutu egiten zutela dio. Non izaten zituen aipatzen du. Eztia saltzen zuen etxean zein plazan.

12. Errota zeukaten etxean

- **Erref:** GAI-002/016
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 00:40:06. **Bukatu:** 00:44:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak
- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Justinaren etxea burdinola izandakoa zen. Burdina egiteari laga ziotenean, ondoko etxe batetik etxe hartara bizitzera joan ziren Justinaren aita eta senideak. Orduan errota bat jarri zuten bertan, artoa eta garia ehoteko. Argirik ez zuten egiten. Umetan, hamar urte ingururekin ere, astoarekin joaten zen etxeetara irina banatzera etxe batzuetan ez zeukaten astorik eta. Nola moldatzen zen kontatzen du.

13. Garai inguruko errotak

- **Erref:** GAI-002/017
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:44:36. **Bukatu:** 00:47:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Errotak non zeuden kontatzen du. Beraien etxeko ugazabak errota kendu eta argindarra egiteko saltoa jarri zuen.

14. Errotaren funtzionamendua eta zainketa

- **Erref:** GAI-002/018
- **Iraupena:** 0:04:41. **Hasi:** 00:47:23. **Bukatu:** 00:52:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Urteetan ibili zen baserrietara arto eta gari irina banatzen, etxejabeak errota kendu arte. Justinaren familia errentaria zen. Etxejabeen kontuak kontatzen ditu. Errotak zela funtzionatzen zuen eta zela zaintzen zen kontatzen du.

15. Irin motak

- **Erref:** GAI-002/019
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:52:04. **Bukatu:** 00:55:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Gariarentzat eta artoarentzat bereizitako lekua izaten zuten errotan ehoteko. Gariari zaia kendu egiten zion errotako harriak eta irin ona egiten zuen. Tabirako irina ez zen hain ona izaten.

16. Hamar kilotik bat kendu

- **Erref:** GAI-002/020
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:55:13. **Bukatu:** 00:56:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Hamar kilo irinetik bat kentzen zioten baserritarrari. "Bendie kendu" esaten zioten horri.

17. Errotaren funtzionamendua eta zatien izenak

- **Erref:** GAI-002/021
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:56:53. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Errota
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Errotako zatiak izendatzen ditu eta prozesua azaltzen du. Lexikoa.

18. Neurri desberdinetako zorroak

- **Erref:** GAI-002/022
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 01:00:00. **Bukatu:** 01:00:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Zorroak neurri desberdinetakoak izaten ziren. Handiek hogeita hamar kilo inguru izaten zituzten. Gertu bizi zirenek, zorro txikiagoak ekartzen zituzten bizkarrean hartuta.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com